

logopèdia:

Diu un proverbi xinès que “una imatge val més que mil paraules”. Partint d’aquesta dita popular i sàvia, vull fer veure la importància del dibuix en el desenvolupament general del nen, i particularment en l’ús del llenguatge.

A la immensa majoria de nens el dibuix els encanta, i significa la primera eina per poder expressar moltes coses que encara no saben escriure i que, a vegades, no poden o no saben dir amb paraules.

La complexitat del llenguatge es torna simple quan la paraula es transforma en dibuix: es pot dibuixar tot el que anomenem, encara que no ho sapiguem escriure. De la mateixa manera que podem dibuixar el que hem fet durant cap de setmana, podem dibuixar qualsevol paraula que no sapiguem pronunciar. Agafem un llapis per dibuixar de la mateixa manera que ho faríem per escriure. Amb això queda demostrat que l’hàbit que adquirim agafant bé o malament el llapis o el color marcarà

La complexitat del llenguatge es torna simple quan la paraula es transforma en dibuix

la manera correcta o incorrecta de fer-ho per escriure. No s’ha de corregir només en escriure: s’ha de fer també en dibuixar.

En l’aspecte logopèdic és molt important que el nen interioritzi i faci seva la imatge de la paraula que ha de dir, per això quan treballem amb els nens fem servir una gran quantitat d’imatges per aconseguir que pronuncin allò que volem. Hi ha nens que, per dificultats afegides o per trastorns associats a la immaduresa del llenguatge o de la parla, no acaben d’interioritzar la imatge i no l’associen a la paraula que es vol dir. Moltes vegades això succeeix per problemes de dèficit d’atenció, o simplement pel fet que el nen és molt mogut i

es dispersa amb facilitat. En aquests casos, el dibuix ens serveix perquè el nen estigui més atent i es tranquil·litzi.

Aquest any he dut a terme una experiència amb un nen de P5, el Biel, que té dificultats amb els sons vibrants, tant de manera aïllada com amb grups consonàntics. A més a més, abans de començar el curs li havien fet una petita intervenció per tallar-li una mica el fre lingual. El Biel és conscient de les seves errades i té molt interès a aprendre a pronunciar bé, o a “parlar bé”, que diu ell. Però és molt inquiet, tot ho fa molt ràpid i no pot parar-se a pensar el que està dient; és molt mogut i es despista ràpidament, de manera que li costa massa centrar-se en allò que s’està fent en cada moment. Vaig pensar que amb les imatges que li ofería per treballar no n’hi havia prou per captar la seva atenció, i vam anar més lluny: vaig proposar-li fer un llibre de dibuixos i frases amb els sons de la /r/, i la idea li va fer molta gràcia.

En l’aspecte logopèdic és molt important que el nen interioritzi i faci seva la imatge de la paraula que ha de dir

Vam iniciar el treball amb una frase simple, però alhora complicada perquè la pronunciés el Biel. La frase havia de tenir un contingut proper al nen, per tal que no li resultés difícil d’interioritzar. Li vaig dir: “l’arbre és de color verd” i “ara has de fer un dibuix amb aquesta frase”. Es tractava d’interioritzar cada paraula de la frase per aconseguir plasmar en el paper allò que estàvem dient amb paraules. Així

EL LLIBRE DEL BIEL, EL DIBUIX COM A EINA I SUPORT LOGOPÈDIC

vam començar fent el primer dibuix. Després de fer el dibuix d’una frase, li preguntava si recordava quina era la frase, i la deia sense cap problema. Sota el dibuix, jo escrivia la frase que deia el Biel i la guardàvem.

Cal dir que al Biel li encanta dibuixar; així, aquesta tasca va resultar molt gratificant tant per a ell com per a mi. A més, mentre dibuixava, anàvem parlant de coses que sorgien entorn de les imatges del dibuix, mantenint converses espontànies força interessants. D’aquesta manera vam acabar fent tot un seguit de frases que realment fèiem entre els dos, ja que pensàvem un tema concret i buscàvem les paraules que podíem encadenar per fer una frase coherent sobre allò i que tingués força lletres /r/. Dels dibuixos en feia fotocòpies que posteriorment el Biel pintava amb retoladors, perquè així quedava més bonic. Després els escanejava un per un i els guardava com a imatges. Quan van ser tots fets, vaig muntar un PowerPoint en què vaig posar la frase corresponent a sota de cadascun dels dibuixos.

Un cop el PowerPoint va estar preparat, el vaig passar al Biel, que ja començava a llegir amb lletra lligada, i li vaig dir que marqués amb el ratolí totes les “erres” que veïés, però sense llegir, només buscant-les entre les lletres. Llavors les vam anar posant de color roig. Al final ho va llegir tot, totes les frases, veient on hi havia les /r/ i adonant-se que també n’hi havia algunes que s’escrivien i no

es pronunciaven, que eren mudes, cosa que costa més d’entendre. Vam pensar a canviar-les de color i posar-les en groc: així la propera vegada no resultaria tan difícil reconèixer les que no es pronuncien.

Aquí s’acaba l’activitat en si mateixa, però comença a existir un material que es pot fer servir per llegir, per agrupar paraules segons el so de la /r/, segons el lloc que la /r/ ocupa dins la paraula, segons els grups consonàntics amb /r/, segons les /r/ mudes... En fi, es pot fer el que es vulgui... Per tant, sense adonar-nos-en, farem un treball de consciència fonològica.

I una altra cosa molt important és que, aprofitant aquest material tan vivenciat pel nen, es pugui anar més enllà en l’organització d’un discurs coherent fent-li inventar una narració a partir dels seus propis dibuixos, buscant una història amagada en aquests. Només puc dir, per acabar, que fent aquesta activitat m’ho vaig passar molt bé i vaig aconseguir que el Biel pronunciés bé totes les /r/.

Mati Molinero Navarro
Mestra i logopeda del CREDA de Lleida
mmoliz@xtec.cat
agora.xtec.cat/creda-lleida/moodle/

